

Nr 326.

Av herr **Lövgren**, om anslag till anställande av två kontrollantbiträden vid tandläkarinstitutet.

Bland de framställningar om anslag från innevarande års riksdag, som av tandläkarinstitutets lärarråd gjordes till universitetskanslern, var upptagen en summa av 4,800 kronor för anställandet av ett »kontrollantbiträde» å vardera av tandfyllnings- och protésavdelningarna vid institutet.

Vid lärarrådets behandling av frågan anförde tandläkarinstitutets inspektor till protokollet:

»Den säregna karaktären av det arbete, som av de studerande utföres vid tandläkarinstitutet, gör det nödvändigt att kontroll utövas på ett helt annat sätt än vid andra läroanstalter. Det råder ingen tvekan om att stora brister i detta hänseende rått vid institutet; och trots de försök, som under senare år gjorts att bringa reda i förhållandena, kan man ännu icke säga att god ordning i detta hänseende råder.

Den nämnda kontrollen måste vara riktad såväl över de studerande som över patienterna.

Beträffande de studerande måste tillses, att de noggrant iakttaga de tider, som bestämts för behandlingen, så att patienterna ej få sitta och vänta; patienterna hava i allmänhet arbete att sköta och deras tid är för dem dyrbar; ett slarv från de studerandes sida i här berörda hänseende går ut över patienterna. Men det drabbar också institutet, ty patienter, som genom slarv från de studerandes sida fått en dyrbar tid förstörd, akta sig sedan att åter besöka tandläkarinstitutet. På denna punkt har ordningen ej varit den bästa.

Vidare måste kontrollåtgärderna avse att förhindra, att studerande underlåta att behandla dem tilldelade patienter. Det har hänt vid institutet att patienter utdelats, varefter den studerande lång tid uteblivit från institutet, under det att patienterna fått gå obehandlade. Även detta är till skada, såväl för patienterna som för institutets anseende.

Slutligen böra kontrollåtgärderna avse att fastställa den tid en studerande i varje fall använder; därigenom vinnes ökad trygghet att arbetena verkligen utföras av den studerande och icke med tillhjälp av andra, till förfång för utbildningen.

Även patienterna böra i viss mån stå under kontroll. Det är nödvändigt att

även de iakttaga överenskomna tider, så att icke de studerandes tid onödigt förstöres. Det har vid många tillfällen hänt att slarviga patienter förstört hela terminers arbete för studerande och varit orsak till att deras examen fördröjts ett halvår eller mer.

Den här omtalade kontrollen kan ej utövas av lärarna direkt. Med den stora tillströmning av elever och patienter, som råder på institutet, är det omöjligt för dem att utöva denna form av kontroll. För densammas genomförande behöves ett särskilt register och en person, som sköter detsamma.

Försök hava gjorts å tandfyllningsavdelningen med dylik kontroll, och enligt ordinarie lärarens mening har detsamma haft en utomordentligt god effekt. Frånsett de ovan nämnda fördelarna av kontrollen vinnas emellertid ytterligare, att de studerande snabbare drivas fram mot examen; gruppen av studerande, som kvarbliva vid institutet utöver 4 terminer, kommer säkert att avsevärt nedgå. Denna förbättrade kontroll medför också att fler patienter hinna behandlas, än vad som hittills varit fallet, och de inflytande avgifterna kunna med säkerhet förväntas icke blott täcka lönen till det skrivbiträde, som behöves, utan än ytterligare öka det överskott institutets inkomster givit utöver utgifterna.

Men ett dylikt biträde är minst lika behöfligt på protésavdelningen som å tandfyllningsavdelningen. Svårigheterna att övervaka de studerande och patienterna äro större på denna avdelning än på någon av de andra, och ingen tvekan torde råda att organisationen av kontrollen här är minst tillfredsställande. Risk föreligger här, att studerande kunna genomgå icke blott avdelningen utan även examen i ämnet utan att själva hava utfört de föreskrivna praktiska arbetena. För patienterna finnes den risken att de av de studerande utsättas för en annan behandling än läraren föreskrivit.

Jag tillstyrker sålunda livligt ordinarie läraren Westins framställning att ett skrivbiträde anställas å tandfyllningsavdelningen, men hemställer också att lärarrådet ville begära ett dylikt även för protésavdelningen.»

Föreståndarna för tandfyllnings- och protésavdelningarna liksom lärarrådet i övrigt voro eniga om denna kontrollns behöflighet.

Universitetskanslern upptog också detta anslag i sin framställning till Kungl. Maj:t, men i årets statsverksproposition har anslagsäskandet icke upptagits.

Emellertid bör det under nu rådande ekonomiska situation särskilt beaktas, att inspektör anför, att denna förbättrade kontroll medför, att fler patienter hinna behandlas, än vad som hittills varit fallet, och att de inflytande avgifterna med säkerhet kunna förväntas icke blott täcka det äskade anslaget utan även därutöver öka institutets inkomster. Dessa inkomster inlevereras, såsom bekant, till statsverket och komma sålunda staten till godo. Under dessa förhållanden synes det mig under en tid som den nuvarande, då statsverket måste räkna med förminskade inkomster på de flesta poster, av särskild vikt, att ett tillfälle att öka statens inkomster icke försittes, även om den inkomstökning, som kan förväntas, icke uppgår till mer än ett tiotusental kronor. Enligt vad jag inhämtat har tillströmningen av patienter till tandläkarinstitutet under sista tiden avsevärt

ökat, och det är då av största vikt, att de erhålla behandling i så stor utsträckning som möjligt, till förmån såväl för dem själva som för statsverket.

Redan det anförda skulle vara nog att motivera beviljandet av tandläkarinstitutets framställning, men därtill kommer ytterligare en omständighet av största betydelse. Anslaget avser nämligen att spara tid för såväl studerande som patienter samt att skaffa kontroll över att de studerande verkligen genomgå de övningar, som föreskrivits, och sålunda förvärva den skicklighet, som måste anses vara en nödvändig förutsättning för deras kommande verksamhet som tandläkare. I strävandet att på detta sätt rationalisera tandläkarundervisningen förtjänar tandläkarinstitutets ledning allt det stöd av statsmakterna, som kan lämnas.

Under återopande av vad jag sålunda anført hemställes,

att riksdagen ville för anställande av tvenne kontrollantbiträden vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1932/1933 anvisa ett *extra* anslag av kronor 4,800:—.

Stockholm den 22 januari 1932.

O. W. Lövgren.